

COMISIA NAȚIONALĂ PENTRU CONTROLUL ACTIVITĂȚILOR NUCLEARE

MINUTA ÎNTÂLNIRII

Comitetului interministerial de lucru pentru radon

16 februarie 2022

În data de 16 februarie 2022, la sediul CNCAN din str. Lt. Zalic nr. 4, a avut loc reuniunea Comitetului interministerial de lucru pentru radon (denumit în continuare Comitet).

Comitetul este alcătuit din reprezentanți ai instituțiilor responsabile conform prevederilor din Hotărârea de Guvern nr. 526/2018 pentru aprobarea Planului Național de Acțiune la Radon (PNAR) și are ca scop monitorizarea procesului de implementare a PNAR.

La această întâlnire au participat: **dl Cantemir CIUREA-ERCĂU**, președintele CNCAN, **dl Victor BANȚA**, Secretar general adjunct în Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA), **dl Adrian MATEI**, Consilier evaluare - examinare, Direcția Tehnică, Direcția Generală Dezvoltare Regională și Infrastructură (MDLPA), **dna Alina DUMITRESCU**, Șef Laborator Igiena Radiațiilor, Institutul Național de Sănătate Publică (INSP), **dna Silvia TEODORESCU**, Centrul Național de Monitorizare a Riscurilor din Mediul Comunitar, Institutul Național de Sănătate Publică, **dna Nicoleta BRIȘAN**, Prodecan, Facultatea de Știința și Ingineria Mediului, Universitatea Babeș – Bolyai (UBB), **dna Alexandra CUCOȘ**, Șef Laborator de Încercări Radon „Constantin Cosma”, Facultatea de Știința și Ingineria Mediului, Universitatea Babeș-Bolyai (LiRaCC - UBB), **dl Marian George CUCU**, Director, Direcția Juridică și Resurse Umane, Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare în Construcții, Urbanism și Dezvoltare Teritorială Durabilă (INCD URBAN INCERC), din partea CNCAN: **dna Mihaela ION**, Director, Direcția Relații Internaționale și Comunicare, **dna Daniela DOGARU**, Șef serviciu, Serviciul Radioprotecție, Deșeuri Radioactive și Transporturi, Direcția Ciclul Combustibilului Nuclear, **dna Camelia LIUTIEV**, Șef serviciu, Direcția Relații Internaționale și Comunicare, **dna Cornelia VÎRTOPEANU**, Consilier, Serviciul Radioprotecție, Deșeuri Radioactive și Transporturi, **dna Alexandra Georgiana ALEXOIU**, Consilier, Serviciul Radioprotecție, Deșeuri Radioactive și Transporturi, **dna Mădălina FLORESCU**, Consilier, Serviciul Afaceri Europene, Relații Publice și Comunicare și **dna Adriana ILIE**, Consilier, Serviciul Afaceri Europene, Relații Publice și Comunicare.

Agenda prevăzută pentru reuniunea Comitetului a vizat următoarele teme:

1. Harta națională de radon
2. Stadiul măsurilor/acțiunilor din PNAR – realizări, întârzieri – prezentare fiecare instituție
3. Alte aspecte

Reuniunea a fost deschisă de dl Cantemir CIUREA-ERCĂU, președintele CNCAN, care a urat bun venit participanților și a propus acestora parcurgerea punct cu punct a agendei reuniunii.

Dna Dogaru a început prin a menționa care au fost rezultatele obținute de CNCAN de la ultimul Comitet cu privire la implementarea PNAR, fiind invitați și reprezentanții celorlalte instituții să facă același lucru dacă consideră că au mai fost evoluții în acțiunile întreprinse de ei.

Dna Dogaru a mai precizat faptul că în această perioadă CNCAN a evaluat rezultatele măsurătorilor de radon efectuate de UBB în perioada 2006-2019 prin verificarea conformității cu cerințele prevăzute în legislația actuală. A fost stabilit procesul de evaluare prin înființarea unei comisii de evaluare, emiterea procedurii și a criteriilor de evaluare. În urma evaluării, CNCAN a constatat îndeplinirea criteriilor și s-a propus preluarea în Harta Națională de Radon a rezultatelor măsurătorilor efectuate de UBB în perioada menționată. Aceste date împreună cu datele primite de la celelalte laboratoare vor fi transmise de CNCAN către MDLPA, în formatul acceptat și încărcate în Observatorul Teritorial, date necesare pentru elaborarea Hărții Naționale de Radon. La momentul actual, rezultatele măsurătorilor au o acoperire de 44% din teritoriul României.

Președintele CNCAN a subliniat faptul că a avea măsurători din 44% din teritoriul țării este o reușită și a afirmat că harta pentru radon va fi publicată pe site-ul MDLPA și va avea o imagine pe site-ul CNCAN, în paralel cu site-ul MDLPA. Dl Banța a subliniat necesitatea cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 526/2018 pentru aprobarea Planului Național de Acțiune la Radon, motivând că pentru cooperarea dintre CNCAN și MDLPA este necesară încheierea unui protocol, iar aceasta se poate realiza doar prin modificarea atribuțiilor din HG 526/2018, respectiv la măsura DS2 – în sensul includerii în proiectul de HG la elaborarea și încărcarea bazei de date naționale cu valorile concentrațiilor radonului măsurate în interiorul clădirilor și mediile anuale, pe lângă CNCAN și laboratoarele desemnate, implicarea MDLPA pentru încărcarea în Observatorul Teritorial a datelor și informațiilor transmise de CNCAN în ceea ce privește măsurătorile concentrației de radon. Astfel se poate realiza legătura dintre CNCAN și MDLPA cu privire la harta de radon.

Dl președinte CIUREA-ERCĂU a fost de acord cu modificarea HG, decizie aprobată în unanimitate de membrii Comitetului, și a menționat faptul că finalizarea HG trebuie să culmineze și cu finalizarea hărții pentru radon. Reprezentanții MDLPA au atras atenția asupra faptului că observații cu privire la modificarea HG au fost trimise încă din 2021 cu actualizarea termenului prevăzut la măsura DS4 - Completarea reglementărilor tehnice ce vizează proiectarea clădirilor, cu rezultatele cartării radonului din interiorul clădirilor pentru elaborarea de ghiduri privind metodele de prevenire a pătrunderii radonului pentru clădirile noi și de remediere a clădirilor existente trim. IV, întrucât s-a semnat contractul de servicii pentru elaborarea acestor ghiduri, cu termen de realizare de 10 luni, opinie reiterată și de către dna Dogaru.

Cu privire la modificarea HG, dna Liutiev a ținut să atragă atenția asupra faptului că timpul necesar pentru efectuarea acestui lucru poate să fie îndelungat (aproximativ 6 luni). Pașii care trebuie să fie făcuți după ce noua formă modificată a HG acceptată de către membrii Comitetului implică: publicarea pe site a documentului pentru respectarea consultării publice conform procedurii de transparență, după primirea observațiilor și modificarea în consecință, documentul finalizat trebuie transmis către Comisia Europeană (CE) pentru notificare prealabilă (deoarece HG-ul face obiectul transpunerii Directivei BSS, orice modificare trebuie notificată CE prealabil adoptării actului legislativ în conformitate cu prevederile art. 33 din Tratatul EURATOM), urmând un proces de trei luni în care CE își spune punctul de vedere, apoi va începe procesul de avizare a HG. Fiind în unanimitate acceptat de către toți membrii faptul că HG trebuie modificat cât mai repede posibil. Deoarece celelalte instituții au transmis încă de anul trecut observațiile necesare se așteaptă de la Ministerul Sănătății – INSP, HG-ul modificat conform

observațiilor identificate, astfel încât până vineri 25 februarie 2022, dna Liutiev să elaboreze o variantă care să conțină toate modificările, variantă care să fie transmisă tuturor membrilor Comitetului pentru completări sau sugestii finale.

Dl președinte al CNCAN a mai menționat faptul că datele furnizate de CNCAN pentru elaborarea hărții și detaliile privind integrarea acestora vor fi discutate la nivel de specialiști între CNCAN, UBB și MDLPA.

Revenind la punctul II de pe agendă și anume progresele înregistrate, dl președinte Curea-Ercău i-a rugat pe participanți să ofere date în acest sens.

Dna Dogaru a precizat faptul că s-a lucrat la harta pentru radon, iar pentru completări a solicitat Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării includerea în Programul de soluții. Astfel, în luna februarie a.c. a fost trimisă o scrisoare oficială prin care a fost solicitat acest lucru.

În data de 15 februarie a avut loc o reuniune a reprezentanților CNCAN cu reprezentanții unui consorțiu de la Comisia Europeană pe tematica transpunerii dispozițiilor Anexei nr. XVIII din Directiva BSS pentru o evaluare pe problematica PNAR. Reprezentanții CNCAN participanți la reuniune (dna Daniela Dogaru, dna Cornelia Vîrtoeanu și dna Camelia Liutiev) au răspuns la majoritatea întrebărilor, cu mențiunea că, la întrebările legate de responsabilitățile Ministerului Sănătății (MS) răspunsul va fi transmis ulterior.

Dna Dogaru, răspunzând la afirmația dnei Dumitrescu cu privire la posibilitatea de a furniza aceste date, a precizat pentru toți membrii Comitetului faptul că evaluarea nu a luat sfârșit, că a fost transmis un chestionar, care poate fi completat de către reprezentanții instituțiilor. Dna Liutiev a menționat faptul că va trimite în cursul zilei chestionarul către instituțiile care pot să efectueze completările necesare. Evaluarea va fi finalizată în data de 8 martie, când va avea loc un seminar în format video, urmând ca în septembrie să aibă loc un seminar în format fizic la Bruxelles. Dna Liutiev a mai atras atenția asupra faptului că urmare a răspunsurilor la chestionarul menționat, CE va face o evaluare a modului și corectitudinii transpunerii, din care poate rezulta decizia cu privire la un posibil caz de infringement sau că transpunerea a fost bine realizată. CE dorește să primească strategia de comunicare, exemple de materiale informative, normele elaborate și orice rezultate obținute din transpunerea și implementarea în România.

Dl președinte a menționat faptul că trebuie să aflăm un termen clar pentru trimiterea chestionarului, deși poate fi înțeles faptul că ar trebui să fie transmis până în data de 8 martie, când va avea loc seminarul.

Referitor la alte realizări, dna Cucoș a precizat faptul că a fost realizat un chestionar cu privire la acțiunile PNAR din alte țări, iar concluzia a fost că multe state (de exemplu: Spania, Franța, Cehia) iau în considerare cerințe pentru remedierea radonului în clădiri în cadrul Programului *Green Deal* atunci când vine vorba de remedierea clădirilor și aduc obligativitatea măsurătorilor de radon pentru clădirile în renovare în prim plan. Dna Cucoș, a mai menționat faptul că a fost început la noi în țară un proces de conștientizare, prin campanii de informare care au avut loc începând din luna septembrie 2021, iar în cadrul acestor campanii, întreprinse de LiRaCC - UBB cu participarea CNCAN, peste 30 de primari au fost informați cu privire la problematica radonului.

Dna Brișan, la solicitarea Colegiului Consultativ pentru Cercetare Dezvoltare Inovare, Comisia de Mediu, Energie și Schimbări Climatice, a precizat faptul că finalizarea hărții a fost propusă pentru lista proiectelor la nivel național, încercând astfel să se atragă atenția asupra acestui subiect.

Dna Cucoș a precizat faptul că existența unei hărți pentru radon pe rezidențial nu implică inexistența alteia care să fie făcută pentru public.

Dna Dumitrescu a realizat o scurtă prezentare cu privire la activitatea referitoare la radon întreprinsă de INSP, evidențiind patru activități ca fiind finalizate până în prezent. Temele sunt: radonul la locurile de muncă și în clădirile cu acces public; starea de sănătate; strategia de comunicare și recomandare de sănătate publică. În ceea ce privește radonul la locurile de muncă și în clădirile cu acces public, au fost realizate măsurători, iar în acest proces au fost mai multe neclarități cu privire la poziționarea detectorilor de radon. Angajații nu au înțeles ce trebuie să facă în acest sens, tocmai de aceea, până la data de 15 martie va fi elaborată și transmisă o instrucțiune cu privire la plasarea detectorilor și un ghid asemănător cu cel recomandat de către UE.

Dna Dogaru a dorit să menționeze la această problemă identificată de INSP în cadrul acțiunii de plasare a detectorilor, faptul că în *Ordinul președintelui CNCAN nr. 185 din 22 iulie 2019 privind Metodologia pentru determinarea concentrației de radon în aerul din interiorul clădirilor și de la locurile de muncă*, sunt precizate toate datele necesare folosirii și plasării detectorilor.

Dna Dumitrescu a continuat prin a spune că totuși ar fi necesară o clarificare despre ce trebuie făcut și eventual câteva scheme în acest sens.

Dna Cucuș a reiterat faptul că au fost elaborate instrucțiuni, informări, clipuri video, tutoriale și că nu ar mai fi nevoie de ceva în plus, oferind disponibilitatea de a disemina aceste materiale și la INSP dacă aceștia le solicită.

Dna Dumitrescu a continuat prezentarea acțiunilor referitoare la starea de sănătate a populației și a menționat că pentru indicatori și metodologie, este nevoie de mai multe date, este nevoie de acces la date pentru carioajul agreat de 10/10, date aferente hărții de radon. A fost precizat faptul că odată ce datele vor fi primite, se va putea aplica metodologia, procesul putând fi început mai întâi la nivel de județ, pentru a fi posibilă începerea calculelor. Dna Cucuș a prezentat disponibilitatea de a oferi rezultatele obținute la nivel de județ, pentru două județe în care au fost făcute cele mai multe măsurători de radon, respectiv Bihor și Cluj.

Referitor la Strategia de comunicare, dna Dumitrescu a menționat că aceasta trebuie actualizată, că pregătesc un chestionar referitor la acest lucru, care va fi distribuit în septembrie către toate părțile interesate. De asemenea se așteaptă primirea părerilor pentru toate campaniile începute la jumătatea anului 2021. Pentru recomandarea de sănătate publică se ridică problema acțiunilor întreprinse între rezultatul măsurătorilor pentru radon și remedierea problemei, deoarece oamenii vor fi în continuare expuși la radon, întrucât mulți vor fi constrânși de problemele financiare.

A fost precizat faptul că odată ce datele vor fi primite, se va putea aplica metodologia, procesul putând fi început mai întâi la nivel de județ, pentru a fi posibilă începerea calculelor. Dna Cucuș a prezentat disponibilitatea de a oferi rezultatele obținute la nivel de județ.

Dna Dumitrescu a prezentat un proiect de realizare a unui site care să conțină cele mai bune practici pentru radon, însă acesta este doar schematizat până în acest moment, nefiind găsită o soluție și nici sprijin pentru ca proiectul să fie dezvoltat în continuare. Rămâne o întrebare despre posibilitatea ca toate instituțiile implicate să lucreze împreună pe același site.

Ca răspuns la afirmația dnei Dumitrescu că ar fi necesar un ghid pentru angajatori, dna Cucuș a precizat că există deja chestionare cu costuri pentru remediere și tipologii de clădiri, care ar putea fi de ajutor angajatorilor.

Dl președinte Ciurea-Ercău a precizat că un ghid cu bune practici și recomandări ar fi util și necesar, iar această intenție ar trebui menționată și în HG la modificări.

Pentru a concluziona, dna Liutiev a dorit să aducă în atenția membrilor faptul că modificările HG-ului vor fi transmise reprezentanților din Comitet, iar ulterior acestui fapt ar trebui să aibă loc o reuniune pentru a discuta aceste lucruri și pentru a accepta modificările aduse. Întâlnirea ar trebui să aibă loc în două-trei săptămâni de la data prezentă.

Concluziile reuniunii sunt:

- completarea chestionarului transmis de CE până la data de 25 februarie a.c. de către toate instituțiile responsabile;
- intensificarea acțiunilor de realizare a măsurilor restante din PNAR, în principal realizarea hărții de radon;
- transmiterea de către INSP-MS a observațiilor cu privire la modificarea HG până cel mai târziu la 25 februarie a.c.;
- transmiterea HG 526/2018, cu modificările aduse în urma observațiilor primite de la MS și observațiile primite de la restul membrilor Comitetului în 2021, de către CNCAN celorlalte instituții, până în 25 februarie a.c.;
- transmiterea de către INSP-MS a draftului pentru instrucțiunea cu privire la plasarea detectorilor și a ghidului asemănător cu cel recomandat de către UE până la data de 15 martie a.c.;
- elaborarea de către CNCAN și transmiterea spre observații a minutei reuniunii împreună cu invitația pentru seminarul din 8 martie a.c.
- următoarea reuniune a Comitetului va avea loc în termen de două-trei săptămâni.

Nume participanți	Semnătura
DI Cantemir CIUREA-ERCĂU – secretar de stat, președinte CNCAN	
DI Victor BANȚA , Secretar general adjunct - MDLPA	
DI Adrian MATEI , Consilier evaluare - examinare, Direcția Tehnică, Direcția Generală Dezvoltare Regională și Infrastructură - MDLPA	
Dna Alina DUMITRESCU , Șef Laborator Igiena Radiațiilor, Institutul Național pentru Sănătate Publică (INSP) – MS	
Dna Silvia TEODORESCU , Centrul Național de Monitorizare a Riscurilor din Mediul Comunitar, Institutul Național pentru Sănătate Publică (INSP) – MS	
Dna Nicoleta BRIȘAN , Prodecan, Facultatea de Știința și Ingineria Mediului, Universitatea Babeș – Bolyai (UBB) - MCID	
Dna Alexandru CUCOȘ , Șef Laborator de Încercări Radon “Constantin Cosma” (LiRaCC), Universitatea Babeș-Bolyai	
DI Marian George CUCU , Director, Direcția Juridică și Resurse Umane, Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare în Construcții, Urbanism și Dezvoltare Teritorială Durabilă - INCD URBAN INCERC	
Dna Mihaela ION , director, Direcția Relații Internaționale și Comunicare - CNCAN	
Dna Daniela DOGARU , șef serviciu, Direcția Ciclul Combustibilului Nuclear - CNCAN	

Dna Camelia LIUTEV , șef serviciu, Direcția Relații Internaționale și Comunicare - CNCAN	
Dna Cornelia VÎRTOPEANU , consilier, Serviciul Radioprotecție, Deșeuri Radioactive și Transporturi, Direcția Ciclul Combustibilului Nuclear - CNCAN	
Dna Alexandra Georgiana ALEXOIU , consilier, Serviciul Radioprotecție, Deșeuri Radioactive și Transporturi, Direcția Ciclul Combustibilului Nuclear - CNCAN	
Dna Mădălina FLORESCU , consilier, Serviciul Afaceri Europene, Relații Publice și Comunicare, Direcția Relații Internaționale și Comunicare - CNCAN	
Dna Adriana ILIE , consilier, Serviciul Afaceri Europene, Relații Publice și Comunicare, Direcția Relații Internaționale și Comunicare - CNCAN	

Întocmit:

Adriana ILIE, consilier, Direcția Relații Internaționale și Comunicare

Camelia LIUTIEV, șef serviciu, Direcția Relații Internaționale și Comunicare